

Vnitřní směrnice č. 6

1. Tato směrnice se zabývá systémem prevenci sexuálního vykořisťování a zneužívání v rámci Agency for Migration and Adaptation AMIGA, z.s. Záhřebská 539/15, 120 00 Praha 2. IČ: 22852221.
2. V případě, že se v budoucnu vyskytnou situace, které tato směrnice neřeší, bude neprodleně dopracován dodatek směrnice.

Preamble

Sexuální vykořisťování a zneužívání (SVZ) může mít trvalé následky jak na oběť těchto činů, tak na pachatele samotného. SVZ se může stát jak v pracovní době, tak mimo ní a jako pracovníci pracující se zranitelnými skupinami osob, musíme ještě více dbát na bezpečí a důstojnost všech lidí, s kterými přicházíme do styku. Jakkoliv ženy jsou vnímány obecně jako více zranitelné, SVZ se týká i dětí a mužů. Z tohoto důvodu Agency for Migration and Adaptation AMIGA, z.s. (AMIGA) implementuje několik konkrétních mechanismů, aby se SVZ ze strany zaměstnanců a všech dalších osob, které se AMIGA spolupracují, předešlo. V souladu s mezinárodními standardy Organizace spojených národů (OSN) se všechny osoby mladší 18 let považují za děti a při jakémkoliv případě sexuálního vykořisťování a zneužívání dětí bude postupováno ještě důrazněji.

Definice¹:

Sexuální vykořisťování

“Sexuálním vykořisťováním” se rozumí jakékoli skutečné zneužití nebo pokus o zneužití zranitelného postavení, nerovné moci nebo důvěry k sexuálním účelům, mimo jiné včetně peněžního, společenského nebo politického prospěchu ze sexuálního vykořisťování jiné osoby. (ST/SGB/2003/13)

Sexuální zneužívání

“Sexuálním zneužíváním” se rozumí skutečný nebo hrozící fyzický zásah sexuální povahy, ať už násilím nebo za nerovných podmínek či z donucení (ST/SGB/2003/13).

Mezi tato netolerovaná chování² spadá například:

- sexuální aktivita s dětmi (osoby mladší 18 let) je zakázána bez ohledu na věk dospělosti v místě původu dítěte (mylné přesvědčení o věku dítěte není omluvou).
- výměna peněz, práce, zboží nebo služeb za sexuální aktivity nebo jiných forem ponižujícího, degradujícího nebo vykořisťujícího chování
- jakékoli sexuální vztahy mezi poskytovateli podpory a ochrany a osobou, která je příjemcem této podpory zahrnující nevhodné využití svého postavení nebo autority

¹ V následující směrnici k sexuálnímu vykořisťování a zneužívání (SVZ) používáme termíny ve shodě s definicí z bulletinu generálního tajemníka OSN a zároveň znění směrnice respektuje šest základních principů, vytvořených v Inter-Agency Standing Committee (IASC), které přijalo 6 základních principů k PSEA v roce 2011 a od té doby jsou globálně základními pilíři při prevenci sexuálního vykořisťování a zneužívání.

² Tento nevycházející popis příkladů SVZ vychází z 6 základních principů IASC

1. Závazek AMIGA

Závazek k ochraně: AMIGA se zavazuje předcházet a řešit veškeré formy³ sexuálního vykořisťování a zneužívání v rámci své činnosti. Za všech okolností se snaží udržovat bezpečí a důstojnost všech jednotlivců, zejména těch, kteří jsou zranitelní nebo marginalizovaní.

Nulová tolerance: AMIGA netoleruje žádnou formu sexuálního vykořisťování nebo zneužívání ze strany svých zaměstnanců, dobrovolníků, partnerů nebo jakýchkoli osob, které se AMIGA spolupracují. Tento závazek je platný neustále - tj. 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Takové chování je přísně zakázáno a bude mít za následek odpovídající disciplinární opatření, včetně ukončení pracovního poměru a právního stíhání.

Odpovědnost a nahlašování: AMIGA se snaží vytvářet bezpečné prostředí pro nahlašování a řešení případů sexuálního vykořisťování a zneužívání. Organizace aktivně podporuje každého, aby případy podezření ze SVZ ohlásil včas, a zajistí, že se stížnostmi bude nakládáno důvěrně a nestranně.

Prevence a potírání rizik: AMIGA se věnuje prevenci SZV prostřednictvím komplexních školení pro všechny zaměstnance, dobrovolníky a další osoby, které se AMIGA spolupracují. Aktivně identifikuje a řeší potenciální rizika a snaží se přijmout vhodná opatření k předcházení sexuálního vykořisťování a zneužívání.

Přístup zohledňující potřeby obětí: AMIGA se zavazuje jednat s oběťmi SVZ s empatií, respektem a citlivostí. Naše organizace se za všech okolností snaží vyjít vstříc potřebám a respektovat práva obětí/přeživších, kterým zajistí přístup k nezbytným službám (např. zajištění rychlé lékařské péče) a podporuje jejich účast v rozhodování ve věci jejich případu. Stejně tak se AMIGA zavazuje nečinit žádné kroky, které by mohly jakýmkoliv způsobem oběť ohrozit..

Spolupráce a zapojení externích subjektů: AMIGA spolupracuje s ostatními organizacemi zapojenými do řešení prevence SVZ, státními orgány a zúčastněnými stranami na posílení kolektivních snah v předcházení SVZ.

2. Koordinace a implementace opatření pro prevenci SVZ v AMIGA

Hlavní kontaktní osoba pro PSVZ

Hlavní kontaktní osoba pro PSVZ je klíčovou pozicí odpovědnou za koordinaci a implementaci opatření pro prevenci sexuálního vykořisťování a zneužívání v rámci organizace. Mezi povinnosti kontaktní osoby patří:

1. Koordinace: Kontaktní osoba koordinuje všechny aktivity týkající se ochrany proti/prevence SVZ v organizaci. Spolupracuje s různými koordinátory, aby zajistil/a efektivní implementaci aktivit spojených s prevencí sexuálního vykořisťování a zneužívání.
2. Vzdělávání a školení: Kontaktní osoba je zodpovědná za organizaci a provádění školení zaměřených na zvyšování informovanosti o PSVZ mezi zaměstnanci, dobrovolníky a dalšími stranami, které spolupracují se AMIGA. Cílem je zvýšit povědomí o PSVZ a identifikování oblastí, které mohou být rizikové z hlediska PSVZ.
3. Monitorování: Kontaktní osoba má za úkol monitorovat a hodnotit implementaci opatření/mechanismů PSVZ v organizaci.

³ viz Bulletin OSN k prevenci sexuálního vykořisťování a zneužívání a všechny jeho obměny: <https://www.un.org/preventing-sexual-exploitation-and-abuse/content/documents>

Vyšetřovatel/ka

Vyšetřovatel/ka je obecně odpovědný/á za celý průběh vyšetřování SVZ v AMIGA tzn.: provádí interní vyšetřování případů sexuálního vykořisťování a zneužívání, zajišťuje bezpečné prostředí pro přijímání stížností a ochranu obětí, a spoluprací s příslušnými orgány a institucemi při vyšetřování a stíhání pachatelů. V případě podezření na spáchání trestného činu, AMIGA neprodleně kontaktuje příslušné orgány v souladu s ust. § 367 trestního zákoníku. V případě, že AMIGA čin v souladu s ust. § 367 trestního zákoníku nahlásí příslušným orgánům, bude oběť o tomto kroku neprodleně informována. Stejně tak oběť může v jakémkoliv okamžiku vyšetřování odvolat svůj souhlas s vyšetřováním.

Vyšetřovatel/ka před začátkem vyšetřování zváží všechna rizika, která jsou s vyšetřováním spojená a až na základě tohoto vyhodnocení určí, jakým způsobem bude dále pokračovat a jak bude vést vyšetřování.

Oběť bude informována o každém kroku vyšetřování a po celou dobu řízení budou její potřeby maximálně respektovány. V průběhu celého řízení jsou chráněna práva obětí, respektovány její potřeby včetně emočních, zachovávána její bezpečnost, důstojnost a je chráněna před stigmatizací, diskriminací, odplatou a retraumatizací. .

Vyšetřovatel/ka má zejména na starosti:

- 1) Přijímání a zpracování stížností, obavy a podezření týkajících se sexuálního vykořisťování a zneužívání.
- 2) Zajištění diskrétního a bezpečného prostředí pro přijímání stížností a výpovědí.
- 3) Sběr důkazů, provádění výslechů a dokumentování informací souvisejících s případy sexuálního vykořisťování a zneužívání.
- 4) Spolupráce s příslušnými orgány, jako jsou orgány činné v trestním řízení a dalšími institucemi při vyšetřování a stíhání pachatelů.
- 5) Poskytování podpory a ochrany obětem sexuálního vykořisťování a zneužívání, včetně doporučení odborného poradenství a podpůrných služeb.
- 6) Sledování a aktualizace příslušných právních předpisů a směrnic týkajících se prevence a reakce na sexuální vykořisťování a zneužívání.
- 7) Vedení záznamů a statistik o případech sexuálního vykořisťování a zneužívání, případně příprava pravidelných reportů pro vedení organizace a další relevantní subjekty.

3. Postup nahlášení SVZ

Nahlášení: AMIGA apeluje na všechny zaměstnance, dobrovolníky a klienty, spolupracovníky, účastníky akcí a další dotčené osoby, aby jakékoliv podezření, že se někdo z našich zaměstnanců dopustil SVZ, ihned, co takové podezření nabydou, nahlásili. Toto nahlášení musí být důvěrné a nahlášovatel/ka si musí být vědom/a toho, že z důvodu bezpečnosti, nesmí sdělovat žádné informace třetím stranám, aniž by byla dotčena povinnost stanovená dle ust. § 367 trestního zákoníku. Zároveň platí, že pouze nahlášení neznamená obvinění a každý má právo na spravedlivé vyšetřování.

SVZ je možné nahlásit:

- 1) e-mailem zaslaným na adresu stiznosti@amiga-migrant.cz
- 2) ústně hlavní kontaktní osobě: Tulupova Elena, pro PSVZ v rámci organizace
- 3) vložení stížnosti do speciální schránky určené k nahlášení SVZ a která je kontrolována každý den.
- 4) telefonicky na hlavním telefonním kontaktu AMIGA (dostupný na stránkách www.amiga-migrant.cz) a při vyžádání si kontaktní osoby

Stížnosti je možné nahlásit i anonymně. AMIGA preferuje, pokud s nahlášením SVZ obdrží i kontaktní informace nahlašovatele/ky. Nicméně i anonymně nahlášené stížnosti bude přikládána stejná váha jako stížnosti s kontaktními informacemi.

V momentě nahlášení stížnosti, případ přebere vyšetřovatel/ka, který/á bude postupovat podle kroků popsaných v následujícím článku

Zneužití možnosti nahlášení

Pokud vyšetřovatel/ka na základě provedeného vyšetřování dospěje k závěru, že osoba podávající hlášení zneužila možnost nahlášení za účelem úmyslného poškození subjektu, o kterém bylo hlášení podáno, mohou být přijata disciplinární opatření. Toto opatření se však nevztahuje na situace, kdy byl hlášený incident nahlášen s dobrým úmyslem a vyšetřováním bylo potvrzeno, že se nahlášený subjekt žádného SVZ nedopustil.

4. Postup vyšetřování SVZ

Během celého vyšetřování se AMIGA zavazuje postupovat v nejlepším zájmu oběti a uplatňovat přístup zaměřený na oběti, tzn. klást důraz na potřeby, práva a wellbeing oběti.⁴ Stejně tak se bude po celou dobu uplatňovat přístup “jednoho výsledku”, jak to jen bude možné, a to z toho důvodu, aby se předcházelo re-traumatizování oběti. Oběť bude systematicky informována o průběhu vyšetřování s důrazem na poskytování relevantních a aktuálních informací. Vyšetřovaná osoba, na druhé straně, bude informována v souladu se zásadou sdělování "nejnutnějších informací" (tzv. need-to-know basis) ve vyšetřovacím procesu sexuálního násilí.

Vyšetřovatel/ka bude pečlivě zvažovat, které informace jsou důležité a nutné pro vyšetřování, a sdělí je vyšetřované osobě pouze tehdy, když je to nezbytné k plnění vyšetřovacích povinností a zajištění spravedlivého procesu. Tímto způsobem se zabezpečuje dodržování práv a ochrana zájmů všech stran zapojených do vyšetřování sexuálního násilí.

V případě, že případ bude předán policii a vyšetřován jako trestný čin, bude pozastaveno interní vyšetřování v organizaci. O tomto kroku bude oběť neprodleně informována.

Vyšetřovaná osoba má následující práva:

- 1) **Právo na informace:** Vyšetřovaný/á má právo být informován o veškerých důležitých aspektech vyšetřování, včetně obvinění, důkazů a případných právních postupů (pokud by se jednalo o trestný čin).
- 2) **Právo na nestrannost:** Vyšetřovaný/á má právo na nestrannost a nezávislost vyšetřování.
- 3) **Právo na odmítnutí výpovědi:** Vyšetřovaný/á má právo odmítnout výpověď, která by ho mohla zatížit nebo inkriminovat.
- 4) **Právo na důkazní břemeno:** Důkazní břemeno leží na straně vyšetřovatele. Vyšetřovaný/á není povinen/ná dokazovat svou nevinu.
- 5) **Právo na důstojnost:** Vyšetřovaný/á má právo, aby s ním bylo zacházeno s úctou a důstojností během celého vyšetřování.
- 6) **Právo na spravedlivé vyšetřování:** Celkově platí, že Vyšetřovaný/á má právo na spravedlivý proces, který zahrnuje všechny výše uvedené aspekty a zajišťuje, že žádná práva nejsou porušena a že je zachována spravedlnost.

⁴ Přístup zaměřený na oběť v praxi znamená, že: Oběti/přeživší mají právo rozhodnout, komu budou nebo nebudou vyprávět svůj příběh; oběť bude před začátkem vyšetřování informována jaké informace komu mohou být poskytnuty a také jaká jsou omezení důvěrnosti vyšetřování; oběť bude pravidelně informována o průběhu vyšetřování, aby se tak mohla v každém okamžiku rozhodnout, zda a jakým způsobem chce pokračovat ve vyšetřování; bez souhlasu oběti nebude podána žádná informace třetím stranám; po dobu celého vyšetřování oběť může využít jakékoliv podpory bude potřebovat (psychosociální, lékařské a další); pomoc a podpora obětí mladších 18 let bude podávána na základě Úmluvy o právech dítěte.

Vyšetřování bude probíhat následujícím způsobem:

- 7) Počáteční posouzení: Jakmile vyšetřovatel obdrží nahlášení podezření, že bylo spácháno SVZ, tak provede počáteční posouzení tohoto nahlášení. Toto posouzení pomáhá určit jaký bude rozsah vyšetřování a důvěryhodnost nahlášení.
- 8) Plánování a příprava: Vyšetřovatel sestaví plán vyšetřování s určenými kroky, včetně sběru důkazů, výslechu příslušných stran a dokumentace zjištění.
- 9) Výsledky: Vyšetřovatel provede výsledky nahlášovatele, údajného pachatele, svědků a dalších příslušných osob. Výsledky musí vždy probíhat citlivě a profesionálně, umožňujíc každé osobě poskytnout svou verzi události.
- 10) Sběr důkazů: Vyšetřovatel shromažďuje dostupné důkazy, jako jsou dokumenty, fotografie nebo jiné relevantní materiály a dodržuje správné zacházení a dokumentaci důkazů pro zachování jejich integrity.
- 11) Dokumentace: Vyšetřovatel zaznamenává všechna zjištění, včetně výpovědí z výsledků, shromážděných důkazů a dalších relevantních informací a zachovává důvěrnost a zabezpečené uložení všech dokumentů souvisejících s vyšetřováním.
- 12) Analýza a závěr: Vyšetřovatel provede revizi a analýzu shromážděných důkazů a výpovědí, aby určil důvěryhodnost a pravdivost obvinění.
- 13) Oznámení a opatření: Pokud je vyšetřování potvrzeno, vyšetřovatel informuje příslušné orgány nebo instituce podle platných postupů a ujistí se, že oběti dostávají potřebnou podporu.
- 14) Prevence: Vyšetřovatel provede analýzu případu a navrhne vhodná opatření k prevenci dalších případů SVZ. Vyšetřovatel bude monitorovat a vyhodnocovat účinnost těchto opatření a připravovat pravidelná školení pro zaměstnance/kyně, dobrovolníky/ice, spolupracovníky/ice, aby se zabránilo opakování takových incidentů.
- 15) Zachování diskrétnosti: Vyšetřovatel zajistí, aby byla zachována diskrétnost a soukromí všech zúčastněných stran během celého procesu vyšetřování.
- 16) Konflikt zájmů: V případě, že bude vyšetřován vyšetřovatel nebo hlavní kontaktní osoba pro PSVZ, bude využito služeb externího vyšetřovatele. V případě, že se vyšetřování týká nadřízeného pracovníka vyšetřovatele/kontaktní osoby, rozhodne o disciplinárních opatřeních správní rada.

Pro komplexnější případy, které bude obtížné interně vyřešit, bude AMIGA /Vyšetřovatel kontaktovat externího vyšetřovatele pro pomoc s přípravou a provedením vlastního vyšetřování.

5. Disciplinární opatření

Výsledky vyšetřování budou předloženy vedení managementu, které poté podnikne disciplinární opatření. V případě složitých situací je možné se obrátit na právní oddělení AMIGA nebo externího personálního konzultanta.

- a) V případě, že bude na základě vyšetřování zjištěno, že se někdo dopustil SVZ nebo bude prokázáno falešné obvinění, mohou disciplinární opatření zahrnovat:
 - písemnou důtku
 - okamžité ukončení nebo vypovězení zaměstnaneckého poměru
- b) Závěry vyšetřování podnětu týkajícího se sexuálního obtěžování se stanou součástí osobní složky osoby, která se SVZ dopustila. Jelikož obtěžující chování představuje porušení zákonů, může být osoba dopouštějící se SVZ stíhána příslušnými orgány.

6. Odvetné kroky

Jakékoliv odvetné kroky proti stěžující straně nebo svědkům jsou zakázané a porušení tohoto nařízení povede k disciplinárním opatřením zmíněným výše.

Tato směrnice nabývá účinnosti a platnosti dnem vydání, tedy 31. 7. 2023.

Elena Tulupova

předsedkyně